

HET WIELENGEBIED

Freek Nijland

Het Wieleengebied, bestaande uit meren, rietland en omliggende landerijen, ten noordoosten van Leeuwarden wordt bedreigd. Rekreatie en ruilverkavelingen dringen op. In de zestiger jaren is het gebied aangewezen als toekomstig recreatiegebied 'de Groene Ster'. Het zuidelijk gedeelte 'de Kleine Wielen' is al helemaal ingericht voor intensieve recreatie. Ook de 'Grote Wielen' en omgeving krijgen te maken met toenemende recreatieve voorzieningen.

In december 1978 is de Wielenwerkgroep opgericht teneinde dit proces om te buigen. Haar leden zijn natuurliefhebbers uit de omliggende plaatsen. In dit artikel beperk ik me tot het noordelijk gedeelte, de Grote Wielen en omgeving.

In het Wieleengebied lopen verschillende grondsoorten in elkaar over (zie fig 1). Na de laatste ijstijd, zo'n 10.000 jaar geleden, vormde zich over de dekzandgronden een laag veen, uitgezonderd de hogere delen in het oosten en noorden van het gebied.

Door overstromingen is later in het westen klei afgezet over het veen. Na bedijkingen rond 1200 n C is veen afgegraven, waardoor de Wielen naar alle waarschijnlijkheid zijn ontstaan.

Door al deze factoren is een zeer bij-

Sierdswiel, op de achtergrond de Buisman eendekooi.

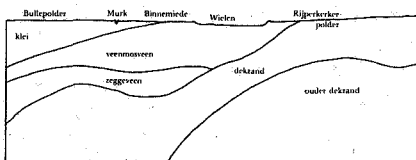

Fig 1 Bodemdoorsnede Wieleengebied

zondere situatie ontstaan. Op een relatief klein oppervlak gaan drie landschapstypen in elkaar over (zie fig 2).

In het westen vindt men kleigraslanden in de Bullepolder. De Binnemiede, een gedeelte van de Weeshuispolder en de Wielen zelf behoren tot open veenlandschap, een uitloper van 'het Lage Midden'. De Rijperkerk-polder en gedeelten van de Weeshuispolder, in het oosten en noorden, behoren meer tot het coulissenlandschap, het begin van het Friese Woudengebied.

Gelukkig zijn de landerijen rond de Wielen (nog) niet zo gemakkelijk toegankelijk. Hierdoor is de rust gewaarborgd voor de broedvogels en trekvogels.

De natuurliefhebber kan echter zowel via de weg als via het water een goede indruk krijgen van het gebied.

Natuurwaarden

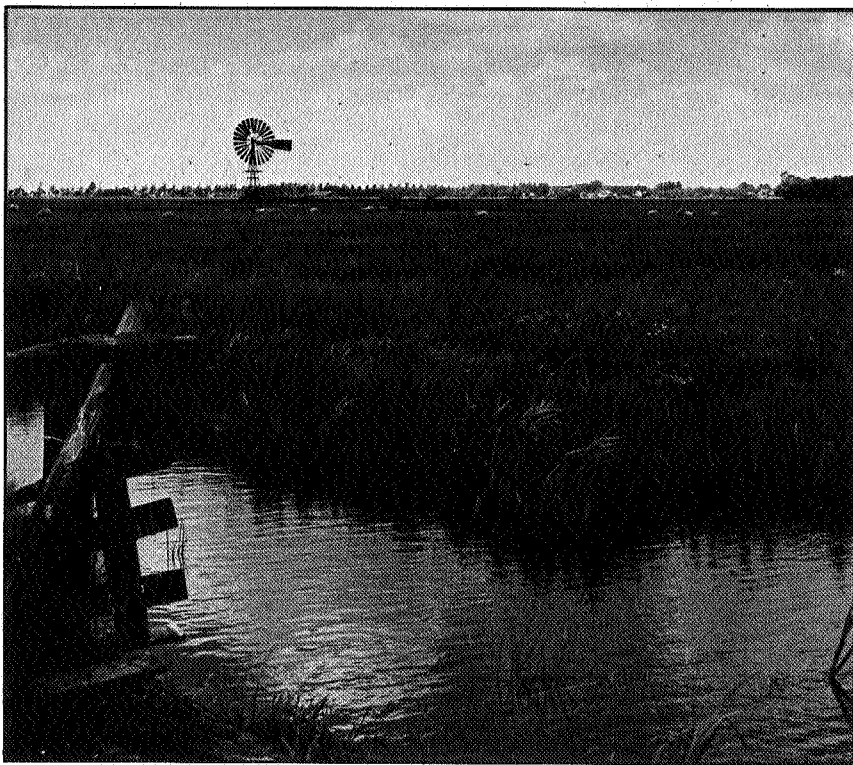
Laten we eens een rondrit maken door het gebied. We beginnen in Lekkum, een vriendelijk dorpje, bijna opgeslokt door Leeuwarden. We rijden de Kanterlandseweg af tot in Miedum, midden door de Bullepolder. De polder was vroeger veel vochtiger dan nu omdat deze in de winter vaak overstromde. Toch broeden in deze polder nog veel weidevogels. Tureluur en kemphaan zijn hier nog gewone verschijningen in de broedtijd. Baltsende watersnippen zijn regelmatig te zien. Veel percelen hebben in het voorjaar nog de rood-gele weerschijn van zuring en boterbloem. Hier ziet men alarmerende grutten en tureluurs daar een zingende graspieper. Ook de zomertaling broedt hier nog.

Deze polder staat echter op de nominatie om te worden diepontwaterd. Dat zal waarschijnlijk het einde inluiden van de kritische weidevogels als kemphaan, watersnip, tureluur en gele kwikstaart.

In de winter, en vooral in het vroege voorjaar is de Bullepolder een belangrijke pleisterplaats voor kolganzen en brandganzen. Ze komen soms tot vlak bij de weg.

Van Miedum, waar bij boer van Dijk jarenlang een boomvalk heeft gebroed, gaan we richting Giekerk.

Binnemiede

wintergasten. Dit zijn de kolgans, brandgans, slobeend, smient, kemphaan en grutto.

Het Wielengebied is als geheel een zeer goede weidevogelgebied volgens de normen van de Natuurwetenschappelijke Commissie van de Natuurbeschermingsraad, en de Binnemiede behoort bij de allerbeste weidevogelgebieden van geheel Friesland.

Ook als broedgebied voor eenden en moerasvogels is het zeer bijzonder. In bota-

nisch opzicht zijn de dotter-gemeenschap, de resten van blauwgraslandvegetaties en veenmosrietland met trilveen zeer belangrijk.

Het rapport is te bestellen door f 7,50 over te maken op giro 4156998 ten name van de Wielenwerkgroep te Leeuwarden onder vermelding van 'toezending Wielenrapport'. Het rapport is ook af te halen voor f 5,- bij Felix Dekkers, penningmeester van de Wielenwerkgroep, Marinierspel 30 I te Leeuwarden, tel. 05100-63015. ■■■

Freek Nijland is sekretaris van de Wielenwerkgroep.

